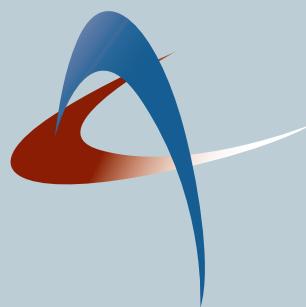

TYSKLAND

© 2007/2008 *Utarbeidet av ANSAs infosenter for utdanning i utlandet*

ANSA
Association of Norwegian
Students Abroad

INNHOLDSFORTEGNELSE

Generelt om landet	3
Undervisningsspråk og språkkurs	3
Studiemuligheter og søknad til bachelor	4
OPPTAKSKRAV	
HVORDAN SØKER DU?	
Studiemuligheter og søknad til master	5
Søknad på lukkede studier gjennom ZVS	
Erasmus Mundus - Joint degree mastergrad	8
Tips til søknad (bachelor/master)	8
Vurdere kvaliteten på studiene	
Oversetting og rett kopi av vitnemål og andre dokumenter	
Finansiering av studier på bachelor og master	
Godkjenning Bachelor- og mastergrader	
Utveksling - praksis	10
Utveksling	
Finansiering av utveksling	
Praksis i utlandet	
Praktisk	10
Hvorfor bør du bli medlem av ANSA?	
ANSA Tyskland	
ANSAs kontaktpersoner	
Sjekkliste	12
Har du fått informasjon om...	
Har du lagt ved følgende i søknaden?	
Nyttige adresser	13

Denne brosjyren er skrevet av ANSAs Infosenter for utdanning i utlandet. Infosenteret gir nøytral informasjon om utdanning og institusjoner i utlandet og er finansiert med offentlige midler. Vårt mål er å gi deg god informasjon og veiledning til at du gjøre et riktig studievalg og gjennomføre søknadsprosessen på egenhånd. Infosenterets informasjon er generell og gir først og fremst hjelp-til-selvhelp. Du må derfor selv regne med å gjøre nødvendig research, kontakte aktuelle læresteder og vurdere kvaliteten på ulike studiemuligheter. Denne brosjyren vil gi deg innsikt i hva du bør vite for å få til nettopp dette. Bakerst finner du en sjekkliste du kan bruke for å sikre deg at du har fått med deg all relevant informasjon. Kryss av for alle feltene og du bør dermed være godt rustet for et vellykket studieopphold i utlandet. Lykke til med studievalget!

GENERELT OM LANDET

Nordmenn har lang tradisjon for å reise til Tyskland for å studere. Det er økonomiske og naturvitenskapelige fag, samt medisin og tannlege studier som er mest populært blant norske tysklandsstudenter. Generelt god kvalitet på universiteter og høyskoler, nyskapende forskning, god levestandard og nærhet til Norge er blant de mange grunnene som trekker nordmenn til tyske forelesningssaler. Du kan velge mellom små universiteter i trivelige småbyer og større universiteter i en av Tysklands mange spennende storbyer. Uansett hva du kunne tenke deg å studere, vil du finne faget i Tyskland. I 2007 er det 712 nordmenn, på helgrad og delgrad, som studerer i Tyskland.

UNDERVISNINGSSPRÅK OG SPRÅKKURS

Undervisningen på tyske universiteter og høyskoler går stort sett på tysk. Hvis du ønsker å forbedre tysken din før du begynner å studere, kan du ta et språklig tilretteleggingssemester ved et universitet eller et Goethe- Institutt i Tyskland med støtte fra Lånekassen. Men stadig flere tyske læresteder tilbyr studier der undervisningen går på engelsk, men du må ofte følge tyskkurs ved siden av undervisningen. Mesteparten av de engelskspråklige studiene er foreløpig på masternivå. På hjemmesidene til Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD) www.daad.de, finner du oversikt over engelskspråklige tilbud i Tyskland.

Språkprøve

For å begynne på et studium i Tyskland, må du kunne dokumentere gode tyskkunnskaper. Disse prøvene dekker som regel språkkravet ved tyske læresteder:

- Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP)
- Test für Deutsch als Fremdsprache (TestDaF)
- Deutsche Sprachprüfung für den Hochschulzugang ausländischer Studienbewerber (DSH).

ZOP og Test Daf kan du ta enten ved Goethe-instituttet i Oslo eller ved et Goethe-Institut i Tyskland. Hvis du tar ZOP, får du svar på dagen hvordan det har gått, med TestDaF må du vente i seks uker på testresultatet. DSH kreves som regel ikke hvis du har tatt ZOP eller TestDaF. DSH er ikke standardisert og kan derfor variere noe fra lærested til lærested. Tidspunktet for prøven blir fastsatt av lærestedet. Mer informasjon om DSH-prøven får du ved å henvende deg til Akademisches Auslandsamt ved aktuelle læresteder. DSH er imidlertid i ferd med å bli fjernet fra tyske universiteter, så det kan lønne seg å ta enten ZOP eller TestDaF. Du kan bli fritatt for språkprøve hvis du har eksamen artium fra en tysk skole i Tyskland eller i utlandet eller er tysk statsborger. Goethe-Institut i Oslo, www.goethe.de/ins/no/osl/deindex.htm, Goethe-Institut i Tyskland samt andre språkskoler arrangerer tyskkurs kontinuerlig både i Norge og i Tyskland.

Støtte fra lånekassen til språkkurs

Du har mulighet til å velge språkkurs ved enten ett universitet eller en språkskole. Du vil få språkstipend på kr 15 270 kr fra Lånekassen til å ta språkkurs om du allerede er tatt opp i en utdanning på tysk som gir rett til støtte. Kurset må vare i minst fire uker, med minimum 15 timers undervisning per uke. Språkkurset må tas forut for hovedutdanningen, men inntil to uker av kurset kan gå parallelt med hovedutdanningen. Begynner du ikke å studere innen ett år etter at kurset er ferdig blir stipendet gjort om til lån. Utvekslingsstudenter vil også kunne få støtte til språkkurs.

Du kan også søke om støtte til tilretteleggingssemester. Du kan da ta inntil ett semester (fem måneder) med språkkurs ved et tysk universitet eller ved et Goethe institutt. Opplæringen må være på fulltid, dvs minimum 15 undervisningstimer per uke, og vare i minst tre måneder. Du kan få 8290 kr per måned i støtte. Dersom du ikke begynner på en utdanning innen ett år etter fullført språkopplæring, blir ikke lån gjort om til utdanningsstipend. Utvekslingsstudenter vil ikke kunne få denne typen støtte.

STUDIEMULIGHETER OG SØKNAD TIL BACHELOR

Det akademiske året i Tyskland er inndelt i to semestre. Et vintersemesteret som begynner i september/oktober og varer til januar/februar, og et sommersemesteret som begynner i mars/april og varer til slutten av juli. Fachhochschulen har noe kortere ferie enn universitetene. Universitetene og høyskolene i Tyskland er statlige institusjoner underlagt en delstatsregjering i hvert Bundesland (fylke) og er derfor i stor grad selvstyrte. Derfor varierer både søknadsprosedyre og undervisningsform fra universitet til universitet, men gradene som kan tilbys er like på alle universiteter og høyskoler.

Bachelor- og mastergrader og studier på engelsk: www.daad.de

Under følger informasjon om de ulike lærestedene du kan ta høyere utdanning ved i Tyskland.

Universitäten

I Tyskland finnes det rundt 120 statsstøttede læresteder med universitetsstatus.

Universitetsstudiet er inndelt etter tradisjonell tysk studiestruktur eller i bachelor og master, men du vil nok fortsatt kunne finne diplom og magistergrader etter gammel tradisjonell tysk studiestruktur.

Mange universiteter og høyskoler har allerede innført bachelor- og masterprogrammer og innen 2010 skal alle studier i Tyskland være omgjort til bachelor og mastergrader. En bachelorgrad er treårig eller fireårig og en mastergrad tar som regel to år å fullføre. I løpet av bachelorstudiet fordyper du deg i ett fagfelt som kalles Hauptstudium. Du kan også supplere med å ta kurs i andre relaterte fag.

Det finnes også flere bachelorstudier som er kombinasjoner av flere fag.

Tidligere kunne studenter ved tyske universiteter planlegge utdanningen sin nokså fritt.

I løpet av de siste årene er det blitt innført fastere studieopplegg og flere bachelor- og mastergrader som har fastlagte fagplaner. For de fleste utdanninger er det nå fastsatt en tidsramme for studiet, såkalt Regelstudienzeit. Det er imidlertid vanlig, særlig for utenlandske studenter, å overskride denne tidsrammen. For bl.a. medisin-, veterinær- og ingeniørstudier er det innført en ordning basert på Regelstudienzeit og en studieplan, med fastlagt studietid og anbefalt opplegg av studiet som veiledning for studentene.

Hvis studiet er inndelt etter tradisjonell tysk studiestruktur, er det delt inn i Grundstudium og Hauptstudium. Grundstudium tar ca. fire semestre (to år) å gjennomføre, og avsluttes med en såkalt Diplom-Vorprüfung. Etter denne tar du et Hauptstudium, som varer mellom fire og seks semestre (to til tre år). Etter dette kan du bygge på med en doktorgrad.

Technische Universitäten

Opprinnelig ble det kun undervist i tekniske fag ved disse lærestedene. Men i løpet av de siste årene har de tekniske universitetene/høyskolene utviklet seg til læresteder med et bredt studietilbud innen humaniora og samfunnsvitenskapelige fag. Hovedvekten ligger allikevel innen tekniske fag. Studiet ved en høyskole avsluttes med en Diplom eller bachelor etterfulgt av forkortelsen (FH) som viser at graden er tatt ved en høyskole og ikke ved et universitet. Den normerte studietiden, Regelstudienzeit, er fastsatt til fire år. Man følger ofte undervisning i seks semestre ved høyskolen, og er utplassert i statlig virksomhet eller næringsliv (Praktikum) i to semester.

Pädagogische Hochschulen

Pedagogiske høyskoler utdanner lærere til barne-, ungdoms- og spesialskoler. Slike lærerhøyskoler finnes nå bare i Schleswig-Holstein, Baden-Württemberg, Sachsen-Anhalt og Thüringen.

I de andre delstatene har universitetene overtatt all lærerutdanning.

Gesamthochschulen

Disse skolene finnes kun i to delstater – Hessen og Nordrhein-Westfalen. Skolene dekker fag både fra universitetene, lærerhøyskolene, Fachhochschulen (se nedenfor) og til en viss grad også fra kunsthøgskolene. Til samme kategori hører også institusjoner med religiøse og teologiske fagretninger.

Fachhochschulen

Det finnes rundt 160 Fachhochschulen som er finansiert av bundeslandene. I tillegg finnes det ca. 30 statlig godkjente private læresteder. Disse høyskolene er selvstendige institusjoner som er likestilt med universitetene. I likhet med universitetene driver også Fachhochschulen forskning. De skiller seg fra universitetene ved at utdanningen er kortere, mer yrkesorientert og har fastlagte tidsplaner.

Du kan studere fag innen områder som økonomi/administrasjon, ingeniørfag, sosialt arbeid, ernæring, design, media, kommunikasjon, edb, matematikk, jord- og skogbruk, maritime fag, translatør/tolk og bibliotek.

Kunst- und Musikhochschulen

Disse skolene tilbyr utdanning både for dem som vil satse på en karriere som utøvende kunstnere og for dem som vil undervise. Skolene har egne avgangsprøver, f.eks. Künstlerische Reifeprüfung,

OPPTAKSKRAV

Ved de fleste fagretninger ved universitetene er det opptak både til vinter- og sommersemesteret, men i noen fag er det kun opptak til vintersemesteret. Høyskolene har kun opptak til vintersemesteret. For å søke om studieplass ved et tysk lærested, må man ha generell studiekompetanse. Til enkelte fagretninger kreves det også at man har bestemte linje- og fordypningsfag fra videregående skole. Som regel forholder de tyske universitetene og høyskolene seg til de samme fagkravene som man har på tilsvarende studier i Norge. For mer nøyaktig informasjon om opptakskrav må man ta direkte kontakt med lærestedene. Når du søker til studier med adgangsbegrensning, slik som medisin, tannmedisin, veterinærmedisin, farmasi, biologi, ernæringsfag, psykologi, arkitektur, landbruks- og skogbruksfag, kan det lønne seg å legge ved dokumentasjon på relevant praksis. Til medisinstudiet kan dette for eksempel være lengre praksis relatert til helse-/omsorgsarbeid, idrett på høyere nivå, trenersertifikater, dvs. erfaring som sier noe om lederegenskaper og lignende. For opptak til tekniske studier og en del andre studier, kreves praksis. Reglene for praksis kan variere. Arbeitsamt eller Praktikantenamt ved høyskolene kan gi nærmere opplysninger, og evt. hjelpe med utplassering hvis du ønsker å utføre din praksis i Tyskland.

HVORDAN SØKER DU?

Første skritt i en søknad på en bachelorgrad er å undersøke informasjonen til Akademisches Auslandsamt (internasjonalt kontor) på universitetets hjemmesider. Der står det forklart hvordan du skal søke, hvilken instans du skal søke gjennom, rett til universitetet eller til Uni Assist, og hvilke dokumenter du må legge ved søknaden. Søknadsfristene for tyske læresteder er i hovedsak 15. juli for vintersemesteret og 15. januar for sommersemesteret, men sjekk dette direkte med lærestedet da fristene kan variere. For å søke på en mastergrad, skal du som regel søke rett til det universitetet eller instituttet du ønsker å gå på. Sjekk dette på lærestedet sin hjemmeside.

Søknad direkte til universiteter eller gjennom Uni Assist (bachelor)

Med mindre du skal søke på lukkede studier (se under), skal du enten sende søknaden til Akademisches Auslandsamt ved lærestedet eller gjennom et opptakskontor som heter Uni Assist, www.uni-assist.de. På universitetets hjemmesider står det hvor du skal rette søknaden. Til rundt 60 av Tysklands universiteter må alle utenlandske søkere som vil studere i Tyskland sende søknaden gjennom Uni Assist. Du kan enten søke online eller på papir.

Søknaden til universitetet eller Uni Assist må innholde:

- Kopi av originalvitnemål med rett kopi fra en offentlig instans (NAV politiet, tinghuset osv)
- Kopi av vitnemål oversatt til tysk med rett kopi fra en offentlig instans (NAV, politiet, tinghuset osv)

Hvis du ikke søker på nettet, må du sende inn søknadsskjemaet til Uni-Assist. Dette kan lastes ned på Uni Assist sine hjemmesider www.uni-assist.de eller på universitetets hjemmeside.

Oversettelse av vitnemålet til tysk får du fra din videregående skole.

Alle dokumentene som du trenger, finner du enten på universitetet eller Uni Assist sine hjemmesider. Det koster 50 Euro å søke på ett universitet gjennom Uni Assist og ytterligere 15 Euro for hvert universitet hvis du vil søke på flere universiteter. Hvis du ikke skal søke gjennom Uni-Assist, men rett til universitetet er dette gratis.

STUDIEMULIGHETER OG SØKNAD TIL MASTER

For å søke på en mastergrad, skal du som regel søke rett til det universitetet eller instituttet du ønsker å gå på. Sjekk dette på lærestedet sin hjemmeside. Du må i tillegg ha en bachelorgrad som er relevant for mastergraden. Noen fag krever også at du skriver et essay om hvorfor du vil studere det du søker på. De aller fleste mastergrader har kun opptak til vintersemesteret, men det finnes også mastergrader som begynner i sommersemesteret. Det beste er å høre om dette direkte med universitetene.

Du kan søke etter mastergrader på

www.daad.de/deutschland/studienangebote/alle-studiengaenge/06541.de.html

Søknad på lukkede studier gjennom ZVS

Alle som søker til lukkede studier i Tyskland (medisin, veterinær, psykologi, farmasi, biologi og tannlege) søker til et sentralt opptakskontor, Zentralstelle für die Vergabe von Studienplätzen (ZVS) i Dortmund (se nyttige adresser). Søknadsfristen til sommersemesteret (oppstart i april) er 30. november for de som fikk vitnemål før 16. juli 2006 og 15. januar for alle andre.

Søknadsfristen til vintersemesteret (oppstart i oktober) er 31. mai for de som fikk vitnemål før 16. januar 2007 og 15. juli for alle andre. Alle lærestedene har opptak til vintersemesteret, men bare ni

Slik fyller du ut søknaden din online:

Spesielt for norske søkere: Ikke fyll inn enkeltkarakterer eller gjennomsnittskarakter. ZVS regner selv ut snittet ditt på grunnlag av vitnemålet.

1. Start:

Du søker online på www.zvs.de. Her velger du "Antrag online" eller "AntOn" som ZVS kaller sin elektroniske søknadsportal. Deretter velger du "AntOn für Neubewerber" (forslag to). Etterpå krysser du av for fagretning, for eksempel "Medizin". Du velger videre at du er ny søker til studiet (første alternativ).

2. Kvoter (se forklaring på neste side):

- A. Abiturbesten: velg "ja/nei" på spørsmål om du vil medregnes i denne kvoten. Du kan søke på opp til 6 skoler.
- B. Wartezeitquote: velg "ja/nei". Også her kan du søke på opp til 6 skoler. Man kan også søke på deltidsstudier eller godta at søknaden blir sendt videre dersom man ikke kommer inn på ønsket skole.
- C. Quote für das Auswahlverfahren der Hochschulen: velg "ja/nei". Her er det veldig viktig at den skolen du foretrekker står øverst på listen. Enkelte skoler vurderer kun studenter som har satt skolen som nummer én. Du kan søke på opp til 6 skoler.

3. Personlige opplysninger (1-2):

- Hauptwohnung: PLZ*/Kreis* skal du fylle inn "Ausserhalb der BRD" (Utenfor Tyskland)
- Int. Kfz-Kennzeichen (internasjonale bilskilt): skriv inn N for Norge.
- Meldebescheinigung: velg siste alternativ.
- Staatsangehörigkeit: "Norwegen inkl. Bäreninsel og Spizbergen"
- Früheres Studium: Hvis du ikke har studert i Tyskland før, krysser du av på det første punktet.
- Dienst: Klikk deg videre med mindre du har avlagt militærtjeneste i Tyskland.
- Hochschulzugangsberechtigung (HZB): Fyll ut informasjon om videregående skole
- Karakterer: "Ich kann keine Angaben zu Einzelfächern machen". Dette er satt opp spesielt for tyske studenter.

4. Sammenfatning

5. Feil: Sjekk at du har fylt ut riktig (AntOn sier fra om noe er feil).

6. Registrering: opprett passord og brukernavn

7. Overføre data: Skriv inn mail-adressen din og trykk to ganger på ok.

8. Skriv ut søknaden: skriv ut en kopi for signering. Dette dokumentet sender du da til ZVS. Du må også legge ved vitnemål, og eventuelle papirer på avlagt militærtjeneste og relevant arbeidserfaring.

Bekreftelser og DaISy

- Umiddelbart etter at din elektroniske søknad er overført, vil du motta en elektronisk bekreftelse på dette. Søknaden blir derimot ikke behandlet før ZVS mottar vitnemål og vedlegg i posten
- Så snart som ZVS har behandlet søknaden din vil du motta en ny elektronisk bekreftelse. Her informerer ZVS deg om at det innen et par dager vil foreligge et elektronisk kontrollblad i ZVS-Post fach.
- Du går da inn på datainformasjonssystemet til ZVS, DaISy, og sjekker om ZVS har funnet feil ved søknaden din eller trenger videre informasjon. Her kan det korrigeres direkte i skjemaet. For de som gjør rettelser i opplysningene sine, må søknaden på ny skrives ut, signeres og sendes til ZVS.

Vitnemål, arbeidserfaring og språk:

Dette sender du til ZVS sammen med den signerte søknaden:

- En kopi av vitnemålet (norsk)
- En kopi av vitnemål oversatt til tysk
- Bevis på eventuell relevant arbeidserfaring oversatt til tysk
- Bevis på annen relevant høyere utdanning
- Bevis på eventuell avlagt militærtjeneste oversatt til tysk

Eksempel på relevant arbeidserfaring kan være sykehuserfaring hvis du søker medisin, og for eksempel veterinærfaring hvis du søker veterinærmedisin. Bevis på avlagt førstegangstjeneste sammen med relevant arbeidserfaring vil kunne heve snittet.

Alle kopier må være stemplet med rett kopi av en offentlig instans (NAV, politiet, tinghuset osv.) Oversettelse av vitnemål til tysk får du fra din videregående skole og ved ditt universitet/høyskole. Hvis du ikke får oversettelser her, bør du benytte deg av en statsautorisert oversetter (www.statsaut-translator.no).

Først når du får vite om du har fått en studieplass et sted, må du dokumentere at du kan tysk. ZVS tar ikke hensyn til om du kan tysk når de behandler søknaden din.

Når får jeg svar?

Hvis du får plass gjennom ZVS, får du svar 12. august. Hvis du får plass gjennom Auswahlsverfahren der Hochschulen (se neste punkt for en beskrivelse av dette), får du svar før 30. september.

Slik blir søknaden behandlet

40% av alle studieplasser på lukkede studier i Tyskland blir fordelt av ZVS, de resterende 60% blir fordelt av høyskolene selv. I motsetning til tidligere kan du nå velge i hvilken kvote du vil behandles. Hvis du deltar på AdH, kvote C, noe de aller fleste norske søkere gjør, kan det hende at du må sende inn eksakt samme dokumenter som du sendte med søknaden til ZVS, så det er like greit å kopiere opp dokumentene du sender til ZVS to eller tre ganger, så du slipper å gjøre dette om igjen (se forøvrig punkt C under). Sjekk med skolene du søker på om du må sende inn et nytt sett med dokumenter.

Eksempel på tyske karakterer omregnet til norske:

- 1.0 = 6
- 1.5 = 5,2
- 1,7 = 5
- 2.0 = 4,7

Innenfor kvoten "Wartezeit" kan man søke med lavere snitt enn i de to andre kvotene, nemlig fra og med norske 4.7

A) Kvoten for gjennomsnittskarakter

først blir 20 % av alle studieplassene fordelt eller gjennomsnittskarakter fra videregående skole.

Her avgjør:

- 1) gjennomsnittskarakter (ZVS regner dine norske karakterer om til tyske karakterer),
- 2) ventetid (antall semestre du ikke har studert i Tyskland)
- 3) relevant arbeidserfaring
- 4) loddtrekning

Her finner du oversikt over hva som var karaktersnittet i denne kvoten i 2007: ZVS

(klikk på NC > bundesweit > skroll til nederst på siden, så klikk på den gule 20 % i grafen)

B) Kvoten for ventetid

De som ikke har fått en studieplass gjennom kvoten for gjennomsnittskarakter, blir vurdert etter ventetid (antall semestre du ikke har studert i Tyskland etter avlagt artium). 20 % av alle studieplasser blir fordelt i denne kvoten. Her avgjør:

- 1) ventetid
- 2) gjennomsnittskarakter
- 3) relevant arbeidserfaring
- 4) loddtrekning.

Her finner du oversikt over hva som var minimum ventetid i denne kvoten i 2007: www.zvs.de

(klikk på NC > bundesweit > skroll til nederst på siden, så klikk på den grønne 20% i grafen)

Man kan få maks opp til 16 semestre ventetid. Ventetid regnes fra den dato du fikk vitnemålet ditt.

Hvis du har forbedret vitnemålet ditt eller tatt opp nye fag, regnes ventetid fra den dato du fikk det nye vitnemålet. NB! De som kommer inn på kvoten for gjennomsnittskarakter eller ventetid, kan ende opp på et studium hvor som helst i Tyskland. Søknaden blir nemlig da del av en loddtrekning mellom fylkene (Bundeslandene) i Tyskland.

C) Kvoten for utvalgsprosessen til høyskolene (AdH)

De søkerne som ikke får studieplass gjennom kvoten for gjennomsnittskarakter eller ventetid, deltar på utvalgsprosessen til høyskolene og universitetene (Auswahlverfahren der Hochschulen, AdH). Du vil få beskjed fra ZVS om du ikke fikk studieplass gjennom ZVS og at du dermed deltar på utvalgsprosessen til høyskolene. Her har hver enkelt høyskole egne kriterier, men de mest vanlige kriteriene å velge ut etter er gjennomsnittskarakter, intervju og/eller relevant arbeidserfaring. De resterende 60 % av alle studieplassene blir fordelt i denne kvoten.

Oversikt over kriterier skoler velger ut fra i AdH for 2007 finner du på : www.zvs.de (klikk på NC > bundesweit > skroll til nederst på siden, så klikk på 60% i grafen > det faget du er interessert i) Hvis du kommer inn på en eller flere høyskoler gjennom AdH, får du beskjed om dette innen 21. september. Hvis du har fått tilbud fra flere høyskoler, har du nå mulighet til å vurdere hvor du vil studere. Hvis du har fått tilbud fra flere universiteter og du ønsker å gå på det universitetet du har prioritert først, trenger du ikke å foreta deg noe. Hvis du derimot ønsker å gå på et universitet du ikke har prioritert først, men som du også har fått studietilbud fra, må du sende svar til ZVS om at du ønsker å takke ja til studieplassen innen 25. september.

Alle kan søke så mange ganger de vil gjennom ZVS og også delta på AdH så mange ganger de vil. ZVS tar ikke hensyn til språkkrav. Når du får vite at du har fått plass på et universitet, må du sende dokumentasjon på at du kan tysk rett til universitetet.

Erasmus Mundus - Joint degree mastergrad

Med Erasmus Mundus kan du ta en mastergrad og få erfaring fra to eller flere europeiske universiteter i to eller flere europeiske land. Enkelte programmer involverer også institusjoner utenfor Europa. Programmene gir mellom 60 -120 ECTS og fører til en godkjent dobbel grad. Du må studere ved minst to institusjoner og det finnes Erasmus Mundus-programmer innenfor de fleste fagområder. Du søker direkte til universitetene som er involvert i programmet.

En oversikt over programmene finnes på www.ansa.no/erasmusmundus.

TIPS TIL SØKNAD (BACHELOR/MASTER)

Vurdere kvaliteten på studiene

Å vurdere kvaliteten på studier er ingen enkel oppgave. Kvalitet er ikke objektivt og hva som eventuelt vurderes som god kvalitet avhenger av hva det legges vekt på. Det er derfor greit å tenke gjennom hva du selv synes er viktig. Ønsker du deg en høyt rangert skole, synes du det er viktig at universitetet er ledende innen forskning, hvilke krav stiller du til undervisningsopplegg og metoder, til dine medstudenter og til fasiliteter og fritidstilbud ved lærestedet? Ulike metoder kan være til hjelp når du skal gjøre deg opp en mening om lærestedene. Det kan være greit å ta utgangspunkt i rangeringslister, men sjekk hvilke kriterier listen bygger på. Snakk med studenter som går på studiet allerede. Besøk gjerne studiestedet, dersom du har anledning. Dersom du vil gå ekstra grundig til verks, kan du sammenligne pensumlister og fagplaner.

Øversetting og rett kopi av vitnemål og andre dokumenter

Det kan være lurt å spørre skolen du har gått på om du kan få vitnemålet ditt på andre språk. De aller fleste skoler har en engelsk øversettelse. Dette er vanligvis den billigste øversettelsen, men du kan også få dokumenter øversatt av en øversetter mot betaling. Vanlig pris er inntil 1000 kr pr. side. Velg da en statsautorisert øversetter, www.statsaut-translator.no Stempel med rett kopi kan du vanligvis også få på skolen din i Norge. Slikt stempel kan du få på offentlige kontorer.

FINANSIERING AV STUDIER PÅ BACHELOR OG MASTER

Med unntak av visse private læresteder og for noen internasjonale bachelor- og mastergrader, er det foreløpig svært lave skolepenger i Tyskland. Selve undervisningen er gratis, men du må betale skolepenger på rundt 500 Euro per semester. I skolepengene inngår normalt gratis kollektivtransport og semesterkortet som du får på universitetet gir deg rabatt på kulturtilbud i byen der du studerer. I enkelte delstater må man betale et innskrivingsgebyr (Immatrikulationsgebühr) på rundt 50 Euro i tillegg til skolepengene.

Levekostnadene er rimeligere enn i Norge. Det er vanlig å betale mellom 2000 og 3000 NOK for et rom i bokollektiv og rom på studenthjem er også et rimelig alternativ, og strøm er som regel inkludert i prisen. Mat, transport, telefon og andre utgiftsposter er langt billigere enn i Norge. Så lenge du går på offentlig godkjent universitet eller høyskole, og tar en grad tilsvarende en norske bachelor eller mastergrad får du støtte til studier i Tyskland av Lånekassen.

Du får også støtte til utdanning i Tyskland som tas som en del av din norske utdanning. Se www.ansa.no/finansiering for mer informasjon om finansiering av studier i utlandet. I tillegg finnes det flere stipender fra Forskningsrådet for norske studenter i Tyskland. Se www.forskningsradet.no/is for en oversikt over disse stipendene.

For studieåret 2007-2008 vil du som bachelorstudent i utlandet kunne få 82 900 kr til bo- og levekostnader per år som utbetales hvert semester. Dette fordeles mellom lån, 49 740 kr, og stipend, 33 160 kr, forutsatt at du har bestått studiene på normert tid. Reisestipend dekker to tur-returreiser per år som tildeles etter Lånekassens satser, med egenandel på 2010 kr. Du kan også få inntill 104 120 kr til skolepenger. Lånekassen vil be deg om å dokumentere hvor mye selve skoleplassen koster og du vil få utbetalt denne summen som støtte. Koster skolen mer enn 104 120 kr må du dekke dette selv. Stipendandel på bachelor-studier er 26 620 kr og på master er andelen 37 268 kroner. Se også ANSAs side om finansiering: www.ansa.no/finansiering
Lånekassen har en støttekalkulator du kan bruke for å finne ut hvor mye du vil få i støtte, både lån og stipend. Gå inn på <http://app.lanekassen.no/stottekalk/>

Vilkår for å få støtte fra Lånekassen - for unntak, se Lånekassens forskrifter

www.lanekassen.no/forskrifter

- Norsk statsborger.
- Generell Studiekompetanse.
- Ha bodd to av de siste fem årene i Norge.
- Skolen må være godkjent i studielandet. For godkjente skoler, bruk databasen på www.nokut.no
- Studiet må kunne gi 60 studiepoeng per år i Norge

Andre finansieringskilder

www.legatsiden.no

www.legathandboken.no

<http://norsk.lysingsblad.no/>

www.forskningsradet.no

Godkjenning Bachelor- og mastergrader

Hvis bachelor- og mastergraden er klassifisert som høyere utdanning og er offisielt godkjent av utdanningsmyndighetene i Nederland, er hovedreglen at den blir godkjent i Norge. De aller fleste utdanninger krever heller ingen formell godkjenning når du kommer tilbake til Norge. Dersom du ønsker det, kan du søke generell godkjenning hos NOKUT, (www.nokut.no) Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen. NOKUT beregner antall studiepoeng utdanningen gir uttelling for i Norge. Vær klar over at ettårige mastergrader normalt gir 60 studiepoeng og derfor ikke formelt godkjennes av NOKUT som sidestilt med en toårig mastergrad som gir 120 studiepoeng. Dette byr vanligvis ikke på problemer i forhold til jobbsøking, men kan være et problem dersom du ønsker å studere videre på universitet hvor de har toårige mastere, og hvis du vil ta en doktorgrad.

Du kan også søke faglig godkjenning. Dette gjelder særlig om du ønsker å studere videre ved en norsk utdanningsinstitusjon. Universitetene og høyskolene vil da vurdere om den utenlandske utdanningen oppfyller de faglige kravene som kreves, slik at den kan innpasses i den norske graden og gi en eventuell avkortning i studieforløpet.

Studerer du helsefag som lege, tannlege, veterinær, psykolog, sykepleie, jordmor eller optiker, trenger du autorisasjon for å kunne utøve dette yrket i Norge. Autorisasjon gis av Statens Autorisasjonskontor for Helsepersonell, SAFH (www.safh.no). En tommelfingerregel for godkjenning av helsefag er at utdanningen må være faglig jevn god med den tilsvarende norske utdanningen, og at man har fått autorisasjon i det landet man har tatt graden. Det er uansett alltid lurt å kontakte SAFH og høre om spesifikke regler gjelder i ditt studieland. For veterinær- og dyrepleiestudier må du kontakte Mattilsynet (www.mattilsynet.no) for spørsmål angående autorisasjon

I tillegg bør du være klar over at det kan by på problemer ta utdanninger som lærerutdanning, jus og innen sosialt arbeid utenfor Norge. Dette fordi man i mange tilfeller mangler den norske delen av utdanningen som er krav fra norske arbeidsgivere. Når det gjelder mulighetene for å bli advokat etter endt studium, gir fransk jus først og fremst muligheter i Frankrike, tysk jus i Tyskland osv. Det er Tilsynsrådet for advokatvirksomhet (www.tilsynet.no), som vurderer om man kan få advokattittelen i Norge. Når

det gjelder lærerutdannelse kan det være problematisk med utdanning fra utlandet fordi du mangler pedagogikk, norsk, KRL og disse fagene fokuserer mye på norske forhold. Du kan kontakte Utdanningsdirektoratet (www.utdanningsdirektoratet.no) for mer informasjon

UTVEKSLING - PRAKSIS

Utveksling

Du kan ta en del av din norske utdanning i utlandet ved å bruke en avtale som ditt norske universitet eller høyskole har med et utenlandsk lærested. Undersøk med ditt norske lærested hvilke utvekslingsavtaler som finnes. Ta kontakt med ansvarlige for studieprogrammet du går på eller med internasjonalt kontor ved skolen. De fleste norske universiteter og høyskoler har NordPlus-, Erasmus- og bilaterale avtaler. Vanligvis settes det krav om at du har avlagt minst 60 studiepoeng med et visst karakternivå for å kunne søke utveksling. Du søker direkte til det norske lærestedet og det finnes som regel interne frister høst og vår for når du må søke. Dersom ditt norske studiested ikke har avtaler du vil benytte deg av, kan du likevel i de fleste tilfeller reise på utveksling.

Du må da organisere opplegget selv. Ta kontakt med universiteter i utlandet som du kan tenke deg å gå på og hent inn fagplaner/pensumlister over de fagene du vil ta. Deretter må du få disse forhåndsgodkjent av ditt norske studiested for å få utenlandsoppholdet godkjent som en del av din norske grad og slik få støtte fra Lånekassen.

Finansiering av utveksling

Du får 82 900 kr årlig til bo- og levekostnader hvorav 40 % kan gjøres om til stipend idet du består hvert enkelt studieår. I tillegg får du reisestipend tilsvarende to tur-retur reiser i året. Må du betale skolepenger, får du inntil 104 120 kr hvorav 37 268 er stipend. Drar du på utveksling gjennom Erasmus, kan du søke Erasmus- stipend på gjennomsnittlig 1500 kr per måned.

Praksis i utlandet

På en del studier i Norge er det lagt opp til at praksis er en del av studiet. Mange ønsker å ta denne praksisen i utlandet og du må først få en bekreftelse fra ditt norske lærested om dette er mulig. Det er ditt norske lærested som gir deg retningslinjer for hva slags praksisplasser du bør velge. NTNU har en [oversikt over praksisplasser i utlandet](#).

PRAKTISK

Oppholdstillatelse

Du trenger ikke visum for innreise i Tyskland, men du må søke om oppholdstillatelse hos de lokale myndighetene, Ausländerbehörde/Ordnungsamt, rundt en uke etter ankomst i Tyskland. Der må du som regel forelegge sykeforsikring (helsekortet fra Folketrygdkontoret for utenlandssaker - FFU), opptaksbevis fra lærestedet, gyldig pass, to passbilder og bekreftelse på finansiering (gjeldsbrevet fra Lånekassen). Du må også melde fra til det lokale registreringskontoret, Einwohnermeldeamt, innen en uke etter at du har fått en fast adresse. Dersom du flytter og får ny adresse må du opplyse Einwohnermeldeamt om dette. Du kan få bot hvis du ikke melder fra. Det internasjonale kontoret ved lærestedet, Akademisches Auslandsamt, hjelper til med å forklare hvor du skal henvende deg i den første tiden som student i Tyskland.

Trygderettigheter

Når du søker støtte gjennom Lånekassen tar du automatisk med deg de norske folketrygderettighetene dine til utlandet. Det vil si at du er pliktig medlem av Folketrygden gjennom Folketrygdkontoret for Utenlandssaker (tidligere FFU, nå NAV Utland). Studenter uten støtte fra Lånekassen kan søke NAV [Utland om frivillig medlemskap](#).

I EØS- området har du de samme rettighetene til å motta helsetjenester som det innbyggerne i det aktuelle landet har. Du betaler dermed de samme egenandelene og får de samme helsetjenestene som tyskerne i Tyskland. Tyskland er ikke kjent for å ha høye egenandeler. Du dokumenterer at du har rettigheter til å motta helsebehandling, på lik linje med landets innbyggere, med Europeisk Helse-trygdekort, som du får på [Trygdekontoret](#)

Bolig

Den tyske studentsamskipnaden, Deutsches Studentenwerk (DSW) har 61 avdelinger fordelt på universiteter i hele Tyskland. DSW (se nyttige adresser) har en servicepakke, Service-Paket, for utenlandske studenter som inkluderer bolig for en rimelig penge på studenthjem. Når du har fått studie plass ved et universitet, kan du ta kontakt med DSW-kontoret i byen du skal studere i og forhøre deg om servicepakken for utenlandske studenter. Pakken inkluderer også rådgivningstimer, fadderordninger, psykologisk hjelp og andre viktige goder.

Les om hvordan det er å leve som student i Tyskland: www.campus-germany.de/english

Du kan også finne informasjon om ledige boliger på ulike nettsider, lokalavisen (hovedsakelig på lørdager), i studentaviser og på oppslagstavler på universitetet. Ofte har universitetet også egne nettsider for ledige boliger, såkalte Wohnungsbörse. En vanlig, og ofte billigste måte å bo på for norske studenter, er bofellesskap med andre studenter, såkalte Wohngemeinschaften (WG).

Jobb i Tyskland

EØS-avtalen gir Norge adgang til EUs indre marked, som gjør oss til en del av det frie europeiske arbeidsmarkedet. Du har dermed rett til å bli ansatt på like vilkår som borgerne i det landet du søker arbeid i, og du har de samme betingelsene for lønn, oppsigelse, arbeidsvern og tiltak for vern av helse og sikkerhet på arbeidsplassen. Du kan være medlem i, eller representant for, en fagforening. Du kan søke alle typer jobber, bortsett fra enkelte stillinger som vedrører offentlig myndighetsutøvelse, for eksempel i politiet. Du kan også etablere deg som selvstendig næringsdrivende i et EØS-land. Vær oppmerksom på at lovregulerte yrker, som lege, advokat og arkitekt krever autorisasjon før du kan søke jobb.

Du har også rett til å ta med deg dine rettigheter til dagpenger til et EØS-land.

Søk om en E-303- attest hos NAV i Norge og presenter denne attesten for trygdekontoret i det landet du ønsker å søke arbeid. Når det gjelder regler for skatt og trygd er det slik at du skatter til det landet du jobber i og du blir omfattet av landets trygdeordninger.

Mer informasjon: www.nav.no. (klikk på jobb og arbeidsliv ->utlandet).

Europeisk jobbsøker database: <http://europa.eu.int/eures/>

HVORFOR BØR DU BLI MEDLEM AV ANSA?

ANSA har tatt vare på norske utenlandsstudenters interesser i over 50 år, og ANSAs medlemsgoder er utarbeidet i tråd med denne filosofien.

Som medlem av ANSA kan du benytte deg av ANSAs svært gunstige studentforsikring som er spesialdesignet for deg som er utenlandsstudent. Den er inndelt i en Norden, Europa og Verdenspakke, med en valgfri sykeforsikring (gjelder kun for Verden – og Europa pakken). NAV utland og Utenriksdepartementet anbefaler alle utenlandsstudenter å tegne forsikring da man ikke er godt nok dekket gjennom sitt medlemskap i Norsk Folketrygd. Les mer og bestill ANSA studentforsikring på www.ansa.no/forsikring.

ANSA tilbyr også sine medlemmer en gebyrfri bankløsning gjennom Fokus Bank. Tjenesten koster kun 20 kr i måneden, og er et kundeprogram som tar spesielt hensyn til norske studenters behov ved opphold i utlandet. I programmet inngår: nettbank, VISA kort uten gebyrer på varekjøp og minibankuttak i og utenfor Norge, MasterCard med kreditt inntil 20.000,- og forskuttering på studielån. Les mer og bestill ANSA Pluss på www.ansa.no/ansapluss.

Som utenlandsstudent kan du oppleve problemer av personlig art, i forbindelse med studiene, universitetet ditt eller i forhold til Lånekassen.

ANSA har derfor rådgivere som bistår deg i slike situasjoner: raadgivere@ansa.no.

ANSA har en beredskapsplan som skal ivareta studentenes behov og forholdene rundt dødsfall, katastrofe, ulykker og personlige problemer under studieoppholdet. Gjennom beredskapsplanen samarbeider ANSA med Sjømannskirken og deres fem studentprester, Utenriksdepartementet (UD), utenriksstasjoner og studenthelsetjenesten ved Universitet i Oslo. Les mer på www.ansa.no/beredskap.

For mer informasjon om ANSAs øvrige medlemsgoder, se www.ansa.no/medlem.

ANSA Tyskland

ANSA Tyskland er ANSAs lokallag i Tyskland. Organisasjonen drives av og for norske studenter i landet. I dag har ANSA Tyskland 346 medlemmer og lokallag i Berlin, München, Lübeck og Mannheim. ANSA Tyskland har arrangementer hvert år for norske studenter i Tyskland, for eksempel sommerleker, juelbord og 17. mai feiring. De jobber også for å skape et nettverk av tidligere og nåværende studenter i Tyskland. På hjemmesiden til ANSA Tyskland finner du praktisk informasjon for studenter i Tyskland: www.ansa.no/tyskland

ANSAs kontaktpersoner

Når du skal velge utdanning og studiested, kan det være greit å høre om hvilke erfaringer andre norske studenter har gjort seg etter å ha studert en stund i landet. ANSA har flere kontaktpersoner blant medlemmene i Spania. Kontaktpersonene kan svare på spørsmål om alt fra kvaliteten på utdanningen de går på, til bomuligheter i byen og generelt om hvordan det er å studere i Spania. Gå inn på <http://medlem.ansa.no> og søk fram en liste over kontaktpersoner.

SJEKKLISTE

Denne sjekklista kan du bruke for å sikre deg at du har fått med deg all relevant informasjon. Kryss av for alle feltene og du bør dermed være godt rustet for et vellykket studieopphold i utlandet.

Har du fått informasjon om...

Studiemuligheter

Hvordan du skal vurdere kvaliteten på studiestedet/programmet

Hvordan studiene godkjennes i Norge

Finansiering av studiene

Hvordan du søker studiet

At du må forhøre deg om praktiske forhold, som bolig og undervisning, direkte med lærestedet

Forsikring

Hva ANSA kan tilby

Har du lagt ved følgende i søknaden?

Søknadsskjema

Vitnemål

Attester

Tester: Eventuelle språktester

NYTTIGE ADRESSER

Lånekassen

Tlf: 0 45 45 (fra utlandet: +47 22 72 45 45)

www.lanekassen.no

Folketrygdkontoret for utenlandssaker

Tlf: 23 31 13 00

www.nav.no/utland

NOKUT, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Tlf.: 21 02 18 00, e-post: Postmottak@nokut.no

www.nokut.no

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD)

Tlf: +49 288 882 596/7/8/9, E-post: studying_in_germany@daad.de

www.daad.de

Deutsches Studentenwerk (DSW)

Tlf +49 228 269 060, e-post: dsw@studentenwerke.de

www.studentenwerk.de

Zentralstelle für die Vergabe von Studienplätzen (ZVS)

Sonnenstraße 171, D-44128 Dortmund, Germany

Tlf: +49 23 11 08 14 53 (man-fre 8-11:30 og 12-15), e-post: poststelle@zvs.nrw.de

www.zvs.de

Uni Assist

e-post: service@uni-assist.de

www.uni-assist.de

Goethe-Institut Oslo

Tlf: 22 05 78 80. e-post: sprache@oslo.goethe.org

www.goethe.de/oslo

Tysklands ambassade

Tlf: 23 27 54 00

www.oslo.diplo.de

